

“Schrijven is soort medicijn”

10

Thomas Heerma van Voss (1990) studeerde Nederlands en Engels en is schrijver. Hij debuteerde in 2009 met de roman *De Allestafel*. Vier jaar later verscheen zijn tweede roman *Stern*. Sindsdien kwamen de verhalenbundel *De derde persoon* en de essaybundel *Plaatsvervangers* uit. Ook schrijft hij interviews, verhalen en artikelen. NRC Handelsblad en De Volkskrant riepen hem uit tot een van de grootste literaire talenten.

Op 12 februari 2020 verscheen *Condities*, het nieuwste boek van Thomas Heerma van Voss (29), met in de hoofdrol Vincent Pek, die de ziekte van Crohn heeft. Als wij Heerma van Voss spreken gaat zijn roman bijna naar de drukker, een spannend moment voor de auteur. Dit nieuwste boek voelt een beetje als een coming out, want niet alleen de hoofdpersoon heeft Crohn, Heerma van Voss ook.

Ik weet inmiddels noodgedwongen veel van de ziekte van Crohn en vroeg me lang af of ik er wel over durfde te schrijven. Er is namelijk nog nauwelijks verhandelend over mijn kwaal geschreven”, vertelt Heerma van Voss. Zijn hoofdpersoon in het boek gebruikt de term kwaal, waarmee hij zijn ziekte relateert en deels ontkent. ‘Ik loop met het uitkomen van mijn boek de kans hierdoor opeens als Thomas de patiënt te worden gezien. Toch kreeg ik er drie jaar geleden behoefte aan over de ziekte te schrijven. Crohn is iets waar ik me zelf dagelijks toe moet verhouden, en alleen dat gegeven al leek me interessant voor een personage.’ Het moment voelt ook goed voor de schrijver. Als debuutroman had hij dit niet aangedurfd.

Schaamte en strijdvaardigheid

In *Condities* laat de schrijver zien hoe de hoofdpersoon Vincent Pek met de ziekte van Crohn omgaat. ‘Hij schaamt zich er ontzettend voor en wil er het liefst niet over spreken. Anderzijds is hij ook strijdvaardig en wil hij de kwaal temmen met medicijnen. Dit zijn echter pleisters op de wonden, want genezen doen ze niet.’ De hoofdpersoon zit vast in zijn schrijfproces. ‘Door erover te schrijven, krijgt hij controle over zijn onvoorspelbare en nutteloze ziekte. Schrijven is een soort medicijn.’

Behoeft aan verhalen

Toen Heerma van Voss zelf zeven jaar geleden de diagnose Crohn kreeg, had hij behoefte aan een verhalend boek over zijn ziekte naast een Crohn-forum en de in zijn ogen kille brochures over de ziekte. ‘Aan het eind van mijn boek beschrijf ik wat het met Pek doet als hij buiten de deur zijn darmen totaal niet meer in bedwang kan hou-

den. Over zo iets had ik nog nooit gelezen in een verhaal of boek, terwijl ik daar wel behoefte aan had, en ik kan me voorstellen dat dit voor veel mensen met deze kwaal geldt.’ Hij legt uit hoe het in een ziekenhuis alleen gaat over de werking van een medicijn. ‘Dan worden mijn aanwezigheid en mijn lichaam toch vaak gereduceerd tot een reeks ontstekings- en bloedwaarden. Ik snap dat wel, maar Crohn is veel meer dan je darmen en wat cijfertjes. Daar wilde ik heel graag over schrijven.’

Blij met diagnose

‘Toen ik de diagnose Crohn kreeg, dacht ik in allereerste instantie: yes’, vervolgt de schrijver. Hij was blij dat de artsen een naam hadden voor zijn aandoening. ‘Er klopte al een paar maanden iets niet, dus toen ik naar het ziekenhuis werd doorgestuurd en ze iets meetbaars vaststelden, dacht ik: fijn, iets concreets, daar kan iets aan gedaan worden.’ Toen kwam al gauw de realisatie dat dit nooit meer zou weggaan. ‘Daarop brak een periode aan waarop ik me er in stilte voor schaamde, er zo min mogelijk over sprak, zelfs niet met vrienden. Dit boek voelt ook een beetje als een afronding van die periode, ik heb genoeg van die eindeloze schaamte.’

Smeulend houtvuur

‘Ik heb het betrekkelijke geluk dat mijn ziekte vrij constant is, met voorsnog geen heel grote dipjes. Ik denk vaak aan wat mijn vorige MDL-arts zei: “Bij jou is het een houtvuur dat altijd blijft smeulen. Het gaat nooit helemaal weg”. Dat klopt helaas ook, zoals veel patiënten zullen weten. De ziekte belemmert Heerma van Voss relatief weinig, al geeft hij toe dat hij het ideale beroep heeft. ‘Ik werk thuis en kan beginnen of doorgaan wanneer ik wil. Door het alleen zijn, krijg ik minder prikkels. Het is onderdeel van mijn leven geworden. En net als bij Pek, is schrijven voor mij een medicijn.’

Lijden dient een doel

In hoeverre is *Condities* autobiografisch? ‘Het geeft me in ieder geval het gevoel dat mijn ziekte niet nutteloos is. Het lijden dient enig doel, want ik heb erover kunnen schrijven. Voor mij was dit boek een manier om van mijn belemmeringen door Crohn en van al die eindeloze ziekenhuisbezoeken, iets te maken. Dat geeft een goed gevoel. Zelfs als het morgen helemaal misgaat met me en de Crohn mijn lijf overneemt, heb ik dit boek wel mooi door mijn lijf kunnen schrijven. Alles in het boek is fictie’, benadrukt de auteur. ‘Elke scène en elk gesprek. Wat wel eigen ervaringen zijn, zijn de achterliggende gevoelens en ook zeker de angsten. Het boek is wel veel persoonlijker dan mijn voorgaande boeken. Dat maakt het enger en ik voel me vanwege mijn achtergrond, kwetsbaarder. Aan de andere kant denk ik: Laat maar komen. Dit hoort bij me en ik heb geen zin meer dat te verbloemen.’ ■

11

Ontmoet Heerma van Voss op 4 april

Wil jij de auteur ontmoeten en met hem in gesprek gaan over zijn boek? Meld je dan aan voor één van de bijeenkomsten die wij samen met Heerma van Voss organiseren op zaterdag 4 april. De bijeenkomsten zijn van 11.00-12.30 uur en van 14.00-15.30 uur. Deze vinden plaats op ons kantoor in Woerden (op 5 minuten lopen vanaf het station; er is voldoende gratis parkeergelegenheid voor de deur).

De gratis bijeenkomsten zijn exclusief voor leden van de CCUVN die zijn boek hebben gelezen. *Condities* is te koop via jouw boekwinkel en via Bol.com, voor € 24,99.

Als er heel veel aanmeldingen zijn, moeten wij loten. Meld je aan vóór 15 maart op <https://vragenlijst.dezorgvraag.nl/2020woorden>. Je ontvangt 16 maart bericht.